

Bulletin Klubu přátel

podzim 2003

Časopis pro členy Klubu přátel Člověka v tísni. Vydává Člověk v tísni – společnost při České televizi, o. p. s.

**Milí přátelé,
v tomto bulletinu, který
budeme vydávat dvakrát za
rok, se Vám pokusíme přiblížit
společnost Člověk v tísni a její
aktivity "zevnitř".**

Bliží se konec roku a ve většině oken pražské kanceláře se svítí do pozdních večerních hodin. Zejména v sekci humanitární a rozvojové pomoci a ve finančním oddělení, kam denně přicházejí balíky účtů, fotografií, darovacích listin, předávacích protokolů popsanych v ruštině, perštině, amharštině, arabštině a kdoví ještě jak. Donátoři (ať už je to české ministerstvo zahraničních věcí, agentury OSN a další) chtějí vidět nejen konkrétní výsledky práce, ale i vyúčtování a závěrečné zprávy před koncem roku. Není to snadné. Například dopravit urychleně doklady ze severního Afghánistánu, kam pošták zavítal

naposledy před 24 lety, je pěkná honička. Obrázek si ostatně můžete udělat sami - právě odtamtud je situační reportáž novinářky Petry Procházkové, která se na naší misi před časem zastavila. Část koordinátorů z Iráku, Čečenska, Afghánistánu, Etiopie, Arménie, Rumunska či Namibie přijede na Vánoce domů, ostatní zůstávají tam, kde na nějaké svátky není čas ani pomyslení. Objem práce, kterou se letos v krizových oblastech podařilo zvládnout, je obrovský, a to také díky "desk officerům", tedy těm, kteří mají v Praze na starosti zázemí jednotlivých misí. Konkrétní informace naleznete na www.clovekvtsini.cz

Méně optimistická je práce naší "lidsko-právní sekce". Zvláště na Kubě, které se věnují dva materiály na dalších stranách, je za poslední rok spíš hůř než líp. Přesto, anebo právě proto věříme, že má smysl pokračovat a alespoň o kousíček se snažit něco změnit.

Konec roku by pro nás pro všechny v Člověku v tísni mohl (a možná i měl) znamenat trochu klidu, ale zatím tomu tak není. Do organizačního centra festivalu Jeden svět jsou denně přiváženy z celého světa pytle filmů přihlášených do příštího ročníku, a ani v projektu interkulturního vzdělávání Varianty a sekci Terénní sociální práce blížící se Vánoce nic nepřipomíná.

Je toho opravdu hodně. O to víc nás těší Vaše podpora, to, že Klub má prvních pár set stálých členů, lidí, kteří věří, že má smysl se o něco snažit a jsou ochotni dlouhodobě přispívat do společného fondu.

Děkujeme Vám. Pěkné Vánoce, pohodu a hodně energie do roku 2004

Za tým Člověka v tísni v prosinci 2003

Šimon Pánek a Bohumila Ranglová

Bez iluze

PETRA PROCHÁZKOVÁ, Afghánistán

**Větrák a kuchařky
jsou chloubou
české mise
v Afghánistánu**

Šátek, který si drobná a zcela evropsky vyhlížející Lenka Vitková koupila cestou z kábulského mezinárodního letiště do sídla PIN (zkratka anglického názvu Člověka v tísni, People in Need), měl několik zřetelně patrných hnědých skvrn. Po aviváži nevoněl. Původně byl zřejmě bílý, což bylo možné odhadnout jen při vyšším stupni fantazie. Svůj účel ovšem splnil dokonale. Nová členka malého českého humanitárního týmu v Afghánistánu splynula s davem.

Dvě mladé ženy a dva mladí

Členové mise diskutují s afghánskými inženýry o probíhajících projektech. FOTO: PAKAR

muži z Čech a Moravy se od ostatních humanitárních pospolitostí působících v Afghánistánu podstatně liší. Za poslední rok se sice

mise společnosti Člověk v tísni při ČT značně rozrostla, ale nenabobtnala do těch rozměrů, jakých nabyla sídla slovných organizací

v čele s OSN. Kanceláře PIN v hlavním městě Kábulu a severoafghánském Mazáre Šarifu připomínají obydlí průměrného Afghánce.

ELEKTRINA A PŘÍSNÝ SOUSED

„Jistě, nic se neděje,“ odpověděl mi roztržitě vedoucí minitýmu Pavel Veselý, vysoký muž v brýlích, který by se hodil spíš do prostředí amerického byznysu. Upozorňovala jsem ho, že v místnosti, kterou z neznámých důvodů nazývá koupelna, se ucpal záchod. Pokusy o prošťouchnutí způsobovaly jen to, že se obsah příliš úzké trubky valil zpět do mísy a ještě víc se přeměňoval v nepropustný špunt. Vedle stojící koš plný použitých kousků toaletních papírků nasvědčoval, že k nehodě došlo přesto, že obyvatel domu v kábulské čtvrti Karte Parwan ctí afghánské zákony. Nikdy nevhazují papír do mísy.

Hygiena, především ta intimní, je pro většinu cizinců v Afghánistánu asi největším problémem. Není pravda, že člověk je odsouzen při dlouhodobějším pobytu v zemi pod Hindúkušem obalit se špinou. Jen je třeba za- >>

Bez iluze

>> pomenout na teplou, někdy i na tekoucí vodu, na pravidelné dávky elektřiny a automatickou pračku. Kdo zapomenout nehodlá, musí investovat obrovské prostředky na vybudování své iluze civilizace.

Pavel Veselý je člověk klidný a praktický. Vysvětluje nové posile Lence, jak používat počítač v době, kdy do zásuvek proudí chvíli 220 voltů a chvíli jednou tolik. Dům v nenápadné kábulské čtvrti se jí zamlouvá stejně jako mně. Je prostorný, udržovaný v relativní čistotě mladým, sympatickým Paštunem Biltunem, s malou zahrádkou a příjemnými sousedy.

Hindúkuše je možné objet jen přes Bamiján, což za jeden den nelze zvládnout ani ruským džípem, který používá PIN i na cesty do velmi nepřístupných míst. Popravdě řečeno, zuby by si na této cestě mohla zlámat i toyota s nápisem UN. Pavel Veselý se přitom mezi oběma stálými pracovišti pohybuje velmi často, takže musí využívat i služeb maličkých letadel. To mu nezavidím, neboť jeden zběsilý let tímto hodně neklidným strojem mi stačil. Cesta přes Bamiján má ale také svůj význam. PIN tu má malou kancelář a musí zde dokončit ještě šest škol.

Inženýr Obajdula, přiznám se bez mučení, mi není sympatic-

kejší. Účetní Martina chodí v objektu také oblečena méně, než by se slušelo na ulici, i když upnuté džínny se tady nepěstují. Obě Češky se částečně přizpůsobily afghánské módě. Na přítomnost nezahalených žen si afghánští pracovníci PIN zjevně zvykli. Pochopili i to, že políbení na tvář při loučení a uvítání nemusejí nutně znamenat sexuální vztah, ovšem sami se podobných pokusů nedopouštějí.

„Na všechno jsem byla připravená. O postavení žen jsem hodně věděla, tušila jsem, že mi možná za půl roku budou chybět rohlíky a vana. Ale překvapilo mě jakési sáhobovství,“ říká Lenka, která po třech dnech pobytu

ZAMETENÉ ZÁHONY A SPORÁK S MRAZÁKEM

Lenka je spokojená se svým pokojíčkem v hliněném mazáarském domku, kde je matrace a kromě počítačů největší výtěžek techniky v celém objektu elektrický větrák. Vzduch víří s takovým úsilím, že člověk neví, zda nemůže spát kvůli čtyřicetistupňovému vedru, rozdořávanému hmyzu, nebo zvuku letadlového motoru, který vydává přístroj vyrobený v Pákistánu. Český salám a sýry zapomněla Lenka v kábulské lednici, co mrazí jen o nocích, když má proud (mazáarská má sice proud častěji, ale zase kvůli nějakému zkratu potraviny ohřívá), a tak si musí zvyknout na místní

ČLOVĚK V TÍSNI V AFGHÁNISTÁNU

Člověk v tísní má svou stálou misi v Afghánistánu od roku 2001. Působí v severních, východních a centrálních provinciích, kde zaměstnává 60 místních obyvatel. Rekonstruuje a staví školy, kliniky i domy, vzdělává učitele, vrací uprchlíky do svých domovů, opravuje silnice, rozdává potraviny i léky, opravuje vodní nádrže a vrtá studny. Bylo opraveno 56 škol, vybudováno 5 nových, 22 650 uprchlíků bylo navráceno do 133 vesnic, opraveno bylo kolem 1000 obytných domů a dalších několik set bude dokončeno do konce roku. Hodnota realizované pomoci na konci roku 2002 v Afghánistánu přesahovala 2 miliony dolarů.

Nejvýznamnější dárce jsou UNHCR, UNICEF, IOM, WFP, CARE, C.S. Mott Foundation, US AID, UNAMA, CIGI, CHF, DFID, česká vláda, část prostředků je čerpána z veřejné sbírky SOS Afghánistán v ČR.

Počáteční konflikt s jedním z nich Pavel zvládnul. Už neseďává na terase v prvním patře na místě, ze kterého viděl na vedlejší zahradu. Soused totiž usoudil, že tím omezuje svobodu jeho ženy, která se nemůže na vlastním pozemku procházet bez burky. „Ani jsem mu neřekl, že to spíš on manželku omezuje, když ji burku nutí nosit. Tak teď sedím skryt za zídou,“ konstatuje Pavel, který začíná ovládat jazyk darí tak, že k běžnému životu brzy nebude potřebovat tlumočnicka.

Humanitární aktivity Člověka v tísní jsou přesto velmi rozsáhlé. Především proto, že jiné organizace na podobný objem práce vysílají více než dvacetičlenné týmy. Šetření na provozních nákladech například znamená to, že se začíná pracovat v šest ráno a končí se často v noci, která je díky fungující elektřině (ve dne jde v Kábulu zřídka) využívána k práci na počítačích.

ŽENY A SÁHIBISMUS

Cestování mezi Kábulem a Mazáre Šarífem je nyní obtížnější – průsmyk Solang, který je životně důležitou spojnici mezi severem a zbytkem Afghánistánu, se opravuje. Skalní masiv

v jeho chování se střídá patolizalství s nabubřelou nespokojeností. Chce 260 dolarů měsíčně. Šestadvacetiletý David Ševčík, který se zabydlel v Mazáre Šarífě, mu vysvětluje, že maximum je 200 dolarů. Elegantly naznačuje, že jeho práce má jisté trhliny. Obajdula v sobě dusí vztek, ale odchází bez prásknutí dveřmi, protože v afghánském podniku by mu nabídl pětkrát méně. Zato Valentina, jedna ze šesti Afghánek, které v PIN pracují, je viditelně spokojená. Zvládá slušně účetnictví, práci na počítači, angličtinu i komunikaci s převážně mužským okolím, což je pro řadu afghánských žen největší překážkou při shánění zaměstnání. Nesmějí přijít do styku s muži. Valentina přiznává, že u nich doma tatínek nikdy nic neudělá, aniž se zeptá maminky. Vpravdě revoluční rovnoprávnost. Devatenáctiletá Valentina pracuje v mazáarské kanceláři PIN přes rok. Chodí do práce bez mužského doprovodu, ale v burce. „Aby na mě nikdo nepokřikoval,“ vysvětluje. V kanceláři má přes vlasy jen přehozený šátek. Afghánští kolegové ji neokukují. Kdyby ji takhle „obnaženou“ potkali na ulici, otevřeli by údivem pusy. Lenka i hlavní

v Afghánistánu a dobrodružným přeletu z Kábulu do Mazáre Šarífě vypadá přece jen méně unaveně než zbytek týmu. „Ne, že bychom se my, Češi, chovali k místním zaměstnancům povýšeně, ale oni k nám vzhlížejí s takovou úctou, že to je až nepříjemné. Možná jsem čekala víc hrdoosti, podle toho, co o Afghánčích vím.“ Ať inženýři, nebo kuchařky, všichni se na první pohled před „bílým“ sáhíbem tak trochu ponižují. Těžko říct, zda jde o tradiční východní pohostinnost, či zda je to projev kmenové hierarchie, ve které se náčelník těší úctě, která je nám až protivná.

stravu. PIN více méně ze žalu zaměstnává tři starší kuchařky. Jídlo je dostatečně tučné, zato bez chuti a občas se zápachem, který není způsoben přílišnými dávkami koření. „Zkoušeli jsme jednu propustit,“ říká s lítostí v hlase David, který je na misi už čtvrtý měsíc a ještě nejméně čtrnáct dalších tady stráví. „Rozplakala se, co že budou jíst její děti. Jsou strašně chudé. Mají malé platy a snaží se.“ Snaha někdy předčí očekávání. Druhý den ráno se budím vinou chuchvalců prachu, které pronikají do mého útulku. Jedna z žen z obav před ztrátou zaměstnání zametá koštětem záhony. Tuším, že zítra, až se vzbudíme, budeme mít vyprané klávesnice.

Ostrov NEsvobody

Centrum pro demokracii a lidská práva společnosti Člověk v tísní začalo publikovat pravidelný newsletter „Ostrov NEsvobody“, který přináší informace o stavu lidských práv v zemích, v nichž Člověk v tísní působí.

Adresáty newsletteru jsou především čeští politici, státní úředníci a novináři.

S „Ostrov NEsvobody“ se budete setkávat každý měsíc i na stránkách Infoservis (www.infoservis.net).

Vězni „Kubánského jara“

..... CARLOS GONZÁLEZ, Centrum pro lidská práva

Osmnáctého března 2003 zasadil režim Fidela Castra demokracii tvrdou ránu. Rozhodnut za každou cenu umlčet ty, kteří požadují změny, nechal Castro uvěznit sedmdesát pět kubánských disidentů.

V hromadných procesech byli odsouzeni k trestům odnětí svobody přesahující v celkové výši tisíc čtyřicet let. Byli mezi nimi odboráři, novináři a nezávislí lékaři, aktivisté za lidská práva a iniciátoři Pro-

jektu Varela. Jejich jediný zločin spočíval v tom, že nesouhlasili s oficiální politikou a svobodně vyjádřili svůj názor.

Od té doby uplynulo šest měsíců a tito lidé jsou stále ve vězení. A to i přes ostrou kritiku mezinárodního společenství, které mimo jiné odsoudilo otřesné podmínky, v nichž jsou odsouzeni zřetelně, podmínky, které jsou zcela jasným a nezakrývaným porušením základních lidských práv.

V této chvíli nemohu nemyslet na rodinu Siglerových z malé vesnice Pedro Betancourt v kubánské provincii Matanzas. Siglerovi jsou čtyři sourozenci a všich-

ni se aktivně podíleli na Projektu Varela. Po březnové vlně represí byli tři z nich posláni do vězení a jejich domy byly podrobeny důkladné domovní prohlídce.

Před několika týdny jsme navštívili jejich dvaasedmdesátiletou matku. Se slzami v očích nám líčila, jak ji policisté zbili bez ohledu na to, že je starší žena, když se zatýkáni snažila zabránit. „A aby toho nebylo málo, hlídají nás ve dne v noci, dvacet čtyři hodin nepřetržitě. Poslali sem speciálně lidi, aby nás hlídali,“ vyprávěla paní Siglerová.

V domě Siglerových nenašli agenti státní bezpečnosti jedinou kulku ani mapy, které by naznačovaly spiknutí nepřátelských vlád. Neodhalili žádné podvrtné plány. „Zdalo se, že to je ještě víc podráždilo,“ řekla paní Siglerová. Co našli? Magnetofon, fax, možná počítač, kopie Všeobecné deklarace lidských práv a čtyřicet dolarů – výpomoc od příbuzného. Kdo myslí jinak, než je oficiálně nařízeno, ocitne se totiž okamžitě bez práce.

Zaslouží si tyto „zločiny“, které jsou ovšem v kterékoli de-

Bývalý politický vězeň Julio Ruiz Pitaluga byl odsouzen na 30 let, ve skutečnosti jej propustili „již“ za 24. Na fotografii, kterou drží v ruce, jsou jeho spoluvězni.

FOTO: PAVEL HROCH

mokratické zemi považovány za projevy práv člověka, tresty ve výši dvacet až osmadvacet let odnětí svobody? Je možné je hodnotit jako spiknutí proti národní samostatnosti, svrchovanosti a územní integritě státu?

V této situaci je pro Kubánce bytostně důležité vědět, že nejsou sami a že i lidé ze země geograficky tak vzdálené jim podávají pomocnou ruku. Totéž se dělo v Československu a ostatních zemích střední a východní Evropy před rokem 1989. V těchto případech jsou to obyčejní lidé, kdo nejvíce trpí důsledky nesvobody, a kubánskému lidu je třeba poskytnout pomoc.

PROJEKT VARELA

Iniciativa, která vybízí občany, aby se připojili k petici požadující referendum o demokratických změnách na Kubě. Ústava Kubánské republiky v článku 88g občany opravňuje organizovat takové petiční akce a stanoví, že stačí deset tisíc podpisů, aby se o petici diskutovalo v parlamentu. Projekt Varela navrhuje následující:

Právo na svobodu projevu

Svobodu tisku

Svobodu sdružování

Právo občanů vlastnit podniky

Amnestii pro politické vězně

Změnu volebního zákona

Člověk v tísní a Kuba

Na Kubě bylo odsouzeno sedmdesát pět členů demokratické opozice. Společnost Člověk v tísní proto iniciovala vznik Výboru na podporu kubánských disidentů, jehož členy jsou významné osobnosti českého veřejného života, například Svatopluk Karásek, biskup Václav Malý, Karel Schwarzenberg a další. Mezi hlavní cíle Výboru patří informování o současné situaci na Kubě a shromažďování pomoci pro rodiny kubánských vězňů svědomí. Veřejnost může podpořit kubánské disidenty zakoupením trička nebo plakátu s vizuálem kampa-

ně, který se v současné době objevuje i v mnohých médiích.

Dne 25.9.2003 se před kubánským zastupitelstvem konala demonstrace proti věznění disidentů a nedodržování lidských práv na Kubě.

Společnost Člověk v tísní zahájila v loňském roce celosvětovou kampaň za nominaci významného kubánského disidenta *Oswalda Payá Sardinase* na Nobelovu cenu za mír za rok 2003. *Oswaldo Sardinias Payá* je předsedou opozičního Křesťanského hnutí osvo-

bození a také mozkiem a srdcem projektu Varela. Celosvětovou nominační kampaň rovněž podpořily stovky politiků a osobností z celého světa, mezi nimi například i tehdejší prezident ČR Václav Havel, Elena Bonerová, vdova

po Andreji Sacharovovi, Arpád Gonz, bývalý maďarský prezident, řada bývalých i současných prezidentů, poslanců i ministrů zemí Latinské Ameriky a mnozí další.

Společnost Člověk v tísní nechala vyrobit trička a plakáty s vizuálem kampaň Necestujte na Kubu, jejichž zakoupením můžete podpořit kubánské disidenty.

Tričko pánské: pro členy Klubu pouze 200 Kč – přispíváte 50 Kč na sbírku „Pomoc kubánským disidentům“.

Plakát: 50 Kč. Zakoupením plakátu přispíváte 25 Kč na sbírku „Pomoc kubánským disidentům“. Trička jsou ve velikostech M, L, XL a můžete je zakoupit na adrese: Člověk v tísní společnost při ČT, Sokolská 18, Praha 2 ve všední dny od 9:30 do 17:00.

E-MAIL Z MISÍ

12. LEDNA 2002, ONDŘEJ, AFGHÁNISTÁN

Po čtyřech hodinách namáhavého stoupání na koních a oslech se před námi otevírá výhled na Abdullaghan – jednu z válek nejhůře postižených oblastí na severu Afghánistánu. Přes hornatou a suchou krajinu se třikrát převalila fronta a již tak izolovanou oblast učinila takřka nedostupnou. Podle údajů Mezinárodního Červeného kříže zde žije 1407 rodin a mrtví se už počítají na stovky. Výjimkou nejsou případy oslepnutí z hladu či dlouhodobé otravy po požití „placex“ vařených z trávy. V důsledku bojů a sucha nebyli obyvatelé Abdulgánu letos schopni zasít a svá pole postupně prodávají...

7. BŘEZNA 2002, ONDŘEJ, AFGHÁNISTÁN

Ahoj do Prahy. Přesun do Čarkentu byl menší epos – dostali jsme 45 totálně rozpadlejších nákladáků, horších než co normálně vidí člověk na cestách v Afghánistánu. Štěstí, že bylo relativně dobrý počasí a že jsme si provizorně namontovali na UAZ vysílačku, jinak by to nešlo udržet pod kontrolou. Afghánský řidiči jsou navíc nezávislí a anarchisti, takže bylo prakticky nemožný udržet delší dobu část konvoje na místě. Stačilo jedno moje špatně pochopené gesto, jeden řidič naskočil a rozjel se a za nim dalších třicet nákladáků a pak nezbejvá než naskočít taky, předejnat je polem, zpomalít a začít organizovat někde dál.

Museli jsme nakonec rozdělit celej konvoj na tři části, ale celý to dopadlo perfektně. První část dorazila do cíle někdy po půl desátý večer a zorganizovali jsme ještě dopravu do všech dvanácti vesnic, s druhou částí se oddělil Jirka a dorazili skoro až do druhý cílový destinace, zapadli až nedaleko vesnice a zorganizovali přespání u místních lidí ve vesnici. Pro třetí část jsme udělali tranzitní stanici na cestě a dorazili druhý den během dopoledne. Perfektní výkony od všech našich lidí, nikdo skoro nespál, my jsme ještě do půlnoci dávali dohromady ztracený nákladáky a posílali je domů. Azam nespál skoro vůbec, byl na konci konvoje a měl tam hodně ženskéjch a dětí, takže sháněl jídlo a dělal oheň v tý tranzitní vesnici.

Novinář z Los Angeles Times byl naprosto fascinovaněj, že něco takového ještě neviděl. Balance programu za poslední měsíc: 3159 lidí odvezeno domů a během dalších pěti dnů by k tomu mělo přibýt dalších 502 rodin (tj. 1878 lidí).“

17. DUBNA 2002, MAREK, AFGHÁNISTÁN

Čau všichni! Tentokrát začínám já, starej ulejvák, protože ačkoli je teprve půl jedenáctý v noci, už mám všechno hotový, dávám si vodku s džusem a vyřizuju poštu, zatímco ostatní drtěj počítače, účty, zprávy, do toho ječeť Beatles a po podlaze lezou škorpióni. Pravá afghánská pohoda.

12. KVĚTNA 2002, MAREK, AFGHÁNISTÁN

Máme krásný hygienický toaletky (dva budníky), který se ale lokálci teprve učeť splachovat.

Dva Turkmeni kopou studnu, během dvou dnů už jsou v deseti metrech a bude to dvakrát hlubší. Dolů slézají jenom po malíčekjch otvůrcích vydlabaných ve vlhkém jílu, zkoušel jsem to jednou, když to ještě nebylo moc hluboký, ale teď jdou z tý hloubky na člověka závratě. A to ještě celej den tahaj na rumpálu těžký kýble se zeminou – zdejší odolnost je opravdu zázračná.

26. KVĚTNA 2002, MAREK, AFGHÁNISTÁN

Venku zuří písečná bouře, do toho se spustil dešť – to už tady nikdo nepamatuje na konci května dobrejch sto let – a my se snažíme zprovoznit obrovskou chrchlavou ruskou aircondition, protože i naše kancelář s hliněnou kopulovitou střechou a vysokým stropem se přes den rozpaluje k nesnesení.

Na Šárku se chystají mraky penězchtivých inženýrů, účty se vrství děsivou rychlostí, snažíme se škol-

ního a účetního molocha udržet na uzdě, ale on se vzpíná a kope. No nebudu básnit a napíšu, že všechno ohledně škol běží vcelku dobře.

Měl jsem velice vážnej hovor s inženýrem v Dehdadi a dovolával jsem se Dostůma, Karzáiho a česko-afghánského přátelství, abych ho nějak přiměl k akci. Zdá se, že to zapůsobilo a ledy (v tomhle počasí to zní hodně paradoxně) se pohnuly.

6. ZÁŘÍ 2002, ŠÁRKA A TOMÁŠ, AFGHÁNISTÁN

Tak se nám z první horské štace vrátil trenér učitelů Afzal. Pomohl vyřídít darovací smlouvu na pozemek plus oficiální souhlasy většiny okolních vesnic s umístěním školy, což vzhledem k roztahanosti vesnic zabralo týden. Navíc nastartoval pořádné vyučování – jestli tam na začátku sedělo 40 kluků, tak teď jich chodí 100 a na druhou směnu chodí 15 holek (a to je u horských džamiátů velký úspěch). Místní komandýr nabídl Afzalovi, že jestli jim přiveze z Mazáru studovaného učitele, bude mu sám platit (asi 45 USD a přiděl pšenice). K tomu ještě napsali žádost o vzdělávací kurzy pro dospělé, včetně žen, pro Baraky Damaky. Je to konec světa – cesta dál nevede. Teď tam mají v deseti vesnicích jen sedm lidí, kteří dokáží plynule číst.

29. ZÁŘÍ 2002, MARTINA, AFGHÁNISTÁN

Dnes je v Mazáru poněkud smutná nálada, Marek nám totiž zítra ráno odjíždí do Kábulu a pak definitivně zmizí v útrobách leteckého speciálu. Dnes večer jsme proto uspořádali zdejší celonadační smutnici (opak veselice) na počest Markova odjezdu. V tuto chvíli mi již v uších zní afghánské halekání, voní tu speciality místní kuchyně a už se nemůžu dočkat až vletím na koberec (rozumějte parket), abych si zatanco-

val. Bohužel večer se nám už ochladilo, zhruba 20 stupňů, tak jen doufám, že nenastydne.

13. LISTOPADU 2002, TOMÁŠ, AFGHÁNISTÁN

Zatímco jsem týden zařizoval věci v Kábulu, udála se zde spousta věcí. Office už pomalu dostává zimní podobu, instalovali jsme plyn a kamna do všech místností, teď se chystáme stěhovat kancelář v nejzapeklitějších kombinacích, takže já už ani sám nevím, kam se kdo bude stěhovat. Snad nám každému zůstane aspoň ta matrace na zemi, kde si můžeme nechat zdát o práci po práci. Zima už i tady vystrkuje růžky, na Solangu už leží sníh a bez řetězů se stává nesjízdným.

7. ZÁŘÍ 2003, JIRKA, ETIOPIE

Milí kolegové, ještě předtím, než jsem stačil odjet a připravit vás tak o své blbě příspěvky do společné pošty, se ukázalo, že by bylo dobré vám alespoň stručně přiblížit Etiopii.

Etiopie je třetí nejchudší země na světě s hrubým domácím produktem na hlavu ve výši 87 USD (2002)... Komunikace po celé zemi jsou ve velmi špatném stavu, rozumná asfaltka vede pouze na východ (opět jako nepostradatelná dopravní spojnice s přístavem v Džibuti), pár dalších rozbitých asfaltků ještě vede na další světové strany. Kromě toho celou síť komunikací tvoří pouze zpevněné prašné cesty plné hlubokým děr, které při troše nešikovnosti umějí přerazit nápravu i bytelným italským autobušům Cacciamalli.

Jedna železniční trať vede z Ad-dis do Dire Dawy na východě země. Svězt se po ní jednou ze dvou vlakových souprav je opravdový zážitek. Zvláště třetí třída skýtá velká dobrodružství, zvláště když se vlakem pašují stovky vaků naplněných pašovaným textilem z Džibuti a pašeráci před check-pointy vyskakují obalení hadry, pronásledováni do vzduchu střelícími policisty. Je to hezký kolorit cesty, jehož satirický charakter se naplní záhy, když pronásledování pašeráci v poklidu opět nastoupí na příští zastávce do vlaku i s veškerým zbožím...

A zatímco Awassa je moc příjemné místo k bydlení, Alaba, která odtud leží sice jenom pár desítek kilometrů, je bohem úplně zapomenutý kraj. A když v Awasse vyslovíte jméno Alaba, všem naskakuje husí kůže a říkají, že to je vskutku strádající oblast. A tam právě budeme realizovat naše projekty.